

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 414/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. Petra Zvaru, advokáta a správcu konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby a. s. Nitra, Obchodná 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cbi 28/2010 a jeho rozsudkom zo 16. decembra 2015, postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 3/2016 a jeho rozsudkom z 18. mája 2016 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obdo V 19/2017 a jeho uznesením z 26. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. Petra Zvaru, advokáta a správcu konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby a. s. Nitra, o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júla 2018 doručená sťažnosť Mgr. Petra Zvaru, advokáta a správcu konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby a. s. Nitra, Obchodná 2, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cbi 28/2010 a jeho rozsudkom zo 16. decembra 2015, postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako odvolacieho súdu (ďalej aj „odvolací súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 3/2016 a jeho rozsudkom z 18. mája 2016 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako dovolacieho súdu (ďalej aj „dovolací súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obdo V 19/2017 a jeho uznesením z 26. apríla 2018. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 27. júla 2018.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Cbi 28/2010-524 zo 16. decembra 2015 boli konkrétne označené nehnuteľnosti vylúčené z konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby a. s. Nitra (ďalej len „úpadca“), a to s odôvodnením, že žalobca [REDAKOVANÉ] VODOSTAV (ďalej len „žalobca“) preukázal nadobudnutie vlastníctva k vylučovaným nehnuteľnostiam *pro bono* (správne má byť *bona fide*, pozn.).

Rozsudkom odvolacieho súdu sp. zn. 3 Obo 3/2016 z 18. mája 2016 bol rozsudok krajského súdu potvrdený.

Uznesením dovolacieho súdu sp. zn. 2 Obdo V 19/2017 z 26. apríla 2018 bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa ako žalovaného proti rozsudku odvolacieho súdu.

Podľa názoru sťažovateľa uznesením dovolacieho súdu, ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo, došlo k porušeniu jeho označených práv.

JUDr. Martina Mrázová ako predchádzajúci správca konkurznej podstaty úpadcu (ďalej len „predchádzajúci správca“) zaradila do konkurznej podstaty úpadcu nehnuteľnosti zapísané v katastri nehnuteľností ako vlastníctvo tretích osôb. Tieto nehnuteľnosti pôvodne nadobudol úpadca kúpnu zmluvou uzatvorenou s Fondom národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len „fond“) podľa zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o veľkej privatizácii“).

Zákomom Národnej rady Slovenskej republiky č. 190/1995 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, bolo do zákona o veľkej privatizácii vložené ustanovenie § 19a, ktoré vytvorilo zákonný rámec pre nakladanie dlžníka s privatizovaným majetkom pred zaplatením kúpnej ceny

a splnením povinností vyplývajúcich z privatizačnej zmluvy. Porušenie povinností podľa § 19a zakladá absolútnu neplatnosť právneho úkonu.

Pre platnosť prevodu privatizovaného majetku na iné osoby je podľa § 19a potrebné splniť kumulatívne dve podmienky. Predovšetkým fond musí udeliť predchádzajúci písomný súhlas k prevodu a okrem toho prevodom získané finančné prostriedky sa musia použiť prednostne na úhradu záväzkov voči fondu.

Predchádzajúci správca zapísal nehnuteľnosti do konkurznej podstaty úpadcu z dôvodu, že úpadca pri prevode privatizovaného majetku podmienky vyplývajúce z § 19a zákona o veľkej privatizácii nesplnil. Bol teda toho názoru, že kúpne zmluvy, ktorými úpadca prevádzal nehnuteľnosti na iné osoby, sú absolútne neplatné.

Fond na žiadosť úpadcu postupne udelil tri súhlasy, ktorými súhlasil jednak s výmazom záložného práva, ktoré ako prvé v poradí zaťažovalo časť nehnuteľností úpadcu v prospech fondu, ale tiež s odpredajom špecifikovaných nehnuteľností. Fond teda udelil súhlasy z 19. júna 2000, z 31. augusta 2000 a z 22. marca 2001 bez toho, aby bolo určené, komu a za akú cenu je úpadca oprávnený nehnuteľnosti odpredať.

Úpadca ešte pred vyhlásením konkurzu uzavrel celkom 11 kúpnych zmlúv, ktorými previedol takmer všetky nehnuteľnosti na tretie osoby za kúpnu cenu viac než 46 000 000 Sk. Kúpnu cenu ani v jednom prípade nepoužil na úhradu svojich záväzkov voči fondu. Kúpne zmluvy uzavrel v čase, keď boli proti úpadcovi vedené exekučné konania, nehnuteľnosti úpadcu boli spísané exekútorom a bolo vydané upovedomenie o vykonaní exekúcie dražbou.

Proti sťažovateľovi ako správcovi konkurznej podstaty úpadcu bolo vyvolaných celkom 12 súdnych sporov a vo všetkých išlo o vylúčenie nehnuteľností z konkurznej podstaty úpadcu.

V jednotlivých súdnych sporoch sa preukázalo, že kúpne zmluvy kupujúci uzatvárali priamo s úpadcom počas exekučného konania vedeného proti nemu ako povinnému, ale mimo exekučnej dražby. Zároveň sa preukázalo, že kúpna cena zaplatená kupujúcimi nebola úpadcom použitá na úhradu záväzkov voči fondu. Kupujúci uhradili kúpnu cenu súdnemu exekútorovi, ktorý uzatváranie kúpnych zmlúv sám organizoval. Všetky osoby dotknuté zapísaním nehnuteľností do konkurznej podstaty úpadcu založili svoju argumentáciu okrem iného na tvrdení, že k splneniu povinnosti použiť kúpnu cenu na

úhradu záväzkov voči fondu došlo, aj keď neskôr. Poukazovali pritom na kúpnu zmluvu, ktorú uzavrel úpadca ako poslednú (jedenástu v rade kúpnych zmlúv), a to s kupujúcou spoločnosťou KOVOSPOL NITRA, spol. s r. o. (ďalej len „KOVOSPOL“), 11. februára 2001 za kúpnu cenu 11 801 460 Sk (391 736,71 €). V ten istý deň fond, úpadca a KOVOSPOL uzavreli aj dohodu o postúpení pohľadávok, na základe ktorej úpadca svoju pohľadávku na zaplatenie kúpnej ceny za predaj nehnuteľností KOVOSPOLu postúpil fondu a odplata za postúpenie pohľadávky mala byť započítaná oproti pohľadávke fondu voči úpadcovi z privatizačnej zmluvy.

V tejto súvislosti sťažovateľ už len dopĺňa, že tvrdenie o splnení povinnosti kupujúcich zaplatiť kúpnu cenu dohodou o postúpení pohľadávok bolo predmetom posúdenia Najvyšším súdom Slovenskej republiky ako odvolacím súdom vo všetkých súvisiacich sporoch, pričom len jediný senát, a to senát 5 Obo, vyslovil názor v prospech žalujúcej strany. Iné senáty (1 Obo, 2 Obo a 4 Obo) započítanie pohľadávok jednoznačne odmietli a svoj odlišný právny názor podrobne zdôvodnili.

V súvislosti so sporom vedeným krajským súdom pod sp. zn. 8 Cbi 28/2010 poukazuje sťažovateľ na to, že kúpnymi zmluvami z 12. júna 2000 a z 29. júna 2000 úpadca ako predávajúci predal nehnuteľnosti špecifikované v súhlase fondu z 19. júna 2000 obchodnej spoločnosti CAMPRI, spol. s r. o. (ďalej len „CAMPRI“). Súhlas na predaj nehnuteľnosti z 19. júna 2000 udelil fond s podmienkou, že 50 % kúpnej ceny použije úpadca na úhradu záväzkov voči fondu. Takto uvedenú podmienku považuje sťažovateľ za neplatnú.

Kúpnu zmluvou z 9. októbra 2001 predala spoločnosť CAMPRI sporné nehnuteľnosti žalobcovi.

Žalobca časť nehnuteľností nadobudnutých od spoločnosti CAMPRI ďalej predal obchodnej spoločnosti BR, a. s. Súvisiaci spor o vylúčenie nehnuteľností z konkurznej podstaty úpadcu, v ktorom bola žalobcom obchodná spoločnosť BR, a. s., bol právoplatne skončený v decembri 2014. Žaloba bola zamietnutá, pričom súd prejudiciálne posúdil kúpne zmluvy uzatvorené medzi úpadcom a spoločnosťou CAMPRI ako neplatné a za neplatné označil aj všetky ďalšie kúpne zmluvy, ktorými sa nehnuteľnosti prevádzali na ďalšie osoby.

Sťažovateľ neplatnosť kúpnych zmlúv, ktorými sa sporné nehnuteľnosti prevádzali z majetku úpadcu na spoločnosť CAMPRI a následne na žalobcu, odvodzoval z viacerých skutočností:

- ustanovenie § 19a zákona o veľkej privatizácii má kogentný charakter, a preto neumožňuje fondu modifikovať zákonom uloženú povinnosť použiť prostriedky získané z predaja privatizovaného majetku prednostne na úhradu záväzkov dlžníka voči fondu, v dôsledku čoho je súhlas fondu z 19. júna 2000 v rozpore so zákonom,

- dohodou o postúpení pohľadávok nedošlo k splneniu povinnosti úpadcu z kúpnej zmluvy z 21. februára 2001 uzatvorenej medzi úpadcom a KOVOSPOLom z dôvodu, že za postúpenie pohľadávky úpadcu fondu nebola dohodnutá odplata, a preto neexistovala započítania schopná pohľadávka úpadcu voči fondu,

- započítanie pohľadávok dohodou sa týkalo výlučne splnenia povinností úpadcu z kúpnej zmluvy uzavretej medzi úpadcom a KOVOSPOLom a v žiadnom prípade nemohlo dôjsť aj k splneniu povinnosti z kúpnych zmlúv uzavretých skôr a týkajúcich sa iných nehnuteľností úpadcu,

- úpadca uzavrel kúpne zmluvy so spoločnosťou CAMPRI v čase, keď prebiehala exekúcia proti úpadcovi ako povinnému, sporné nehnuteľnosti boli už v rámci exekúcie spísané a ich speňaženie podliehalo postupu podľa § 134 a nasl. Exekučného poriadku,

- platí stará rímska zásada „*nemo plus iuris ad alium transfere potest, quam ipse habet*“ (nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má).

V konaní vedenom krajským súdom nebolo sporné, že 19. júna 2000 udelil fond súhlas k predaju nehnuteľností s podmienkou, že polovicu kúpnej ceny (podľa znaleckého posudku sumu 6 866 021 Sk) použije kupujúci (správne má byť zrejme predávajúci, pozn.) na úhradu svojich záväzkov v prospech fondu. Nesporné bolo aj to, že kúpnyimi zmluvami z 12. júna 2000 a 29. júna 2000 nadobudla sporné nehnuteľnosti od úpadcu spoločnosť CAMPRI. Rovnako sa nejavilo ako sporné, že 9. októbra 2001 uzavrel žalobca kúpnu zmluvu s predávajúcou spoločnosťou CAMPRI (nie teda s úpadcom). Napokon nebolo sporné, že úpadca nehnuteľnosti prevádzal počas exekúcie.

Rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Cbi 28/2010-423 z 3. apríla 2012 boli sporné nehnuteľnosti vylúčené z konkurznej podstaty úpadcu.

K súhlasu fondu z 19. júna 2000 a súvisiacej námietke sťažovateľa, podľa ktorej § 19a zákona o veľkej privatizácii má kogentný charakter, a preto fond nemohol stanovenú podmienku meniť, krajský súd uviedol, že ak by zákonodarca mienil týmto ustanovením zaviazať nadobúdateľa privatizovaného majetku (úpadcu) na bezodkladnú úhradu záväzkov voči fondu podľa privatizačnej zmluvy, zvolil by pravdepodobne formuláciu „takto získané prostriedky musia byť poukázané ...“. V § 19a nie je ani uvedená lehota, v ktorej by mali byť finančné prostriedky získané odpredajom privatizovaného majetku uhradené fondu. Ďalej krajský súd uviedol, že bolo potrebné poskytnúť žalobcovi ako dobromyseľnému nadobúdateľovi ochranu, pretože konal v dobrej viere v zápis v katastri nehnuteľností a nemal možnosť rozpoznať prípadné riziká spojené s uzavretím zmluvy. K námietke sťažovateľa, že dohodou o postúpení pohľadávok nemohlo dôjsť k zániku pohľadávok medzi úpadcom a fondom (keďže vzájomné pohľadávky neexistovali a dohoda sa vzťahovala na predaj iných nehnuteľností úpadcu na základe iného súhlasu fondu), krajský súd značne zmätočne uviedol, že uzavretím dohody o postúpení pohľadávok zanikol záväzok úpadcu voči fondu aj v tej časti, v ktorej fond dal úpadcovi súhlas na odpredaj majetku z 31. augusta 2000. Odôvodnenie rozsudku uzavrel krajský súd konštatovaním, že v súlade s § 19a ods. 4 zákona o veľkej privatizácii je možné postihnúť neplatnosťou len následné úkony týkajúce sa nakladania úpadcu (nadobúdateľa privatizovaného majetku) s kúpnu cenou, pričom žalobca konal v dobrej viere v hodnovernosť zápisu v katastri nehnuteľností. Krajský súd teda vyvodil právny záver, podľa ktorého kúpna zmluva medzi úpadcom a spoločnosťou CAMPRI je platná, v dôsledku čoho je platná aj kúpna zmluva, ktorou nadobudol sporné nehnuteľnosti žalobca. K námietke sťažovateľa, že kúpna zmluva medzi úpadcom a spoločnosťou CAMPRI je neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka aj z dôvodu konania úpadcu v rozpore s Exekučným poriadkom, sa krajský súd vôbec nevyjadril.

Rozsudkom odvolacieho súdu sp. zn. 3 Obo 49/2012 z 26. februára 2015 bol rozsudok krajského súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Odvolací súd sa k jednotlivým námietkam sťažovateľa uvedeným v odvolaní buď nevyjadril vôbec, alebo len veľmi stručne. Námietku, podľa ktorej nedošlo k splneniu povinnosti podľa § 19a zákona o veľkej privatizácii majúceho kogentný charakter, vyhodnotil odvolací súd ako

nedôvodnú s tým, že zákon o veľkej privatizácii takýto postup nezakazuje. K námietke, že dobromyseľnosť by bolo možné posudzovať len za predpokladu, ak by boli kúpne zmluvy neplatné a žalobca by sa domáhal vlastníctva vydržaním, odvolací súd bez toho, aby zaujal konkrétne stanovisko, uložil krajskému súdu zaoberať sa posúdením dobrej viery žalobcu s tým, aby sa vykonalo dokazovanie s ohľadom na všetky okolnosti nadobudnutia nehnuteľností. Napriek tomu, že v čase rozhodnutia odvolacieho súdu boli už právoplatne rozhodnuté niektoré súvisiace spory, v ktorých iné senáty posudzovali rovnaké otázky a vyslovili na ne záväzný právny názor, odvolací súd sa k nim vôbec nevyjadril.

Krátko po doručení zrušovacieho uznesenia odvolacieho súdu sťažovateľ podaním z 18. mája 2015 oboznámil krajský súd s rozhodnutiami a právnymi závermi vyslovenými odvolacím súdom v súvisiacich konaniach, pričom zdôraznil, ktoré konania sú už právoplatne skončené. Upozornil aj na to, že v súvisiacich konaniach sa posudzovali rovnaké otázky ako v tejto veci.

Na pojednávaní sťažovateľ zotrval na všetkých skôr vyslovených námietkach a v súvislosti s otázkou dobromyseľnosti žalobcu poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax v otázke nadobúdania vlastníctva v dobrej viere. Žalobca k otázke dobromyseľnosti neuviedol žiadne nové skutočnosti a krajský súd v podstate ani žiadne nové dokazovanie v tomto smere nevykonával.

Ďalším rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Cbi 28/2010-524 zo 16. decembra 2015 boli sporné nehnuteľnosti opakovane vylúčené z konkurznej podstaty úpadcu. Krajský súd sa v odôvodnení rozsudku v zásade nevyjadril ani k jednej z otázok, ktoré sťažovateľ aj naďalej považoval za právne významné pre rozhodnutie vo veci samej. Okrem niektorých značne zmätočne vyznievajúcich tvrdení (napr. k exekučnému konaniu alebo rozhodnutiam v obdobných veciach) sa obmedzil len na zopakovanie stanoviska odvolacieho súdu k namietanej neplatnosti súhlasu fondu z 19. júna 2000. Bez toho, aby sa najskôr jasne a jednoznačne vysporiadal s otázkou platnosti kúpnych zmlúv uzavretých žalobcom a jeho právnymi predchodcami, priznal žalobcovi právo na vylúčenie nehnuteľností z konkurznej podstaty. Odôvodnil to tým, že pri zachovaní princípov spravodlivosti bolo potrebné prihliadnuť na to, že žalobca ako kupujúci nehnuteľnosti nadobudol *bona fide* ako tretia osoba, vychádzajúc z hodnovernosti údajov zapísaných v katastri nehnuteľností.

Rozsudkom odvolacieho súdu sp. zn. 3 Obo 3/2016 z 18. mája 2016 bol rozsudok krajského súdu potvrdený. V odôvodnení rozsudku sa odvolací súd obmedzil len na preskúmanie správnosti záveru krajského súdu, podľa ktorého žalobca nadobudol nehnuteľnosti ako tretia osoba v dobrej viere. Odôvodnenie právneho názoru krajského súdu doplnil len vo všeobecnej rovine, a to tak, že odkázal na ustálenú judikatúru ústavného súdu bez toho, aby túto judikatúru konkretizoval a aplikoval na skutkové a právne posúdenie tejto veci.

Podľa názoru sťažovateľa odvolací súd odôvodnenie potvrdzujúceho rozsudku čiastočne prevzal z rozsudku dovolacieho súdu v súvisiacom spore sp. zn. 2 Obdo V 1/2014 z 28. apríla 2016, hoci nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 796/2016-65 z 22. júna 2017 bol tento rozsudok dovolacieho súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Uznesením dovolacieho súdu sp. zn. 2 Obdo V 19/2017 z 26. apríla 2018 bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté, keď žiaden z dôvodov prípustnosti dovolania (§ 420 a § 421 Civilného sporového poriadku) nebol uznaný za opodstatnený.

V dovolaní sťažovateľ namietal, že odvolací súd síce poukázal na závery ústavného súdu, avšak bez toho, aby uviedol a konkretizoval, ako je možné tieto závery aplikovať na prejednávajúcu vec. Dovolací súd k tomu uviedol, že judikatúra ústavného súdu, ktorou bola stanovená povinnosť zohľadňovať špecifické okolnosti a individuálne súvislosti každého konkrétneho prípadu, je aplikovateľná na všetky typy sporových konaní a ako taká je súčasťou práva na spravodlivý proces.

S argumentáciou dovolacieho súdu sťažovateľ nesúhlasí. Na to, aby bol vôbec daný dôvod posudzovať nadobudnutie vlastníctva *bona fide*, by sa musel odvolací súd alebo krajský súd najskôr vysporiadať s otázkou platnosti kúpnych zmlúv uzatvorených žalobcom a jeho právnym predchodcom a tieto označiť za neplatné. Napriek tomu v rozsudku krajského súdu, ale ani v rozsudku odvolacieho súdu sa vyriešenie tejto prejudiciálnej otázky nenachádza. Rovnako tam nie sú žiadne stanoviská k posúdeniu námietky sťažovateľa vzťahujúcej sa k zákonnej úprave inštitútu vydržania, a pritom, akokoľvek sa môže javiť platná právna úprava vydržania prísna (a možno v niektorých prípadoch nespravodlivá), jej akceptovanie a dodržiavanie prispieva k vytváraniu stability a právnej istoty. Rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít pri posudzovaní nadobudnutia

vlastníckeho práva od nevlastníka v spojení so zásadou „*nemo plus iuris ad alium transfere potest, quam ipse habet*“ možno považovať za dlhodobu a vzácnu jednotnú. Sťažovateľ preto vytýka odvolaciemu súdu, že právne závery a úvahy ústavného súdu, na ktoré poukázal, neposudzoval v kontexte prejednávanej veci. Podľa jeho presvedčenia posudzovanie dobromyseľnosti bez akýchkoľvek limitov a hraníc vytvorí priestor pre uplatnenie svojvôle a formalizmu.

Sťažovateľ opakovane poukazoval na to, že vo veci vylúčenia nehnuteľností z konkurznej podstaty je vedených 12 súvisiacich sporov a posúdenie rovnakých sporných otázok má právny význam aj pre rozhodnutie v tejto veci. V 9 veciach už bolo rozhodnuté v prospech sťažovateľa, z toho v 7 právoplatne, 1 spor sa právoplatne skončil v jeho neprospech a 1 vec rozhodnutá v neprospech sťažovateľa bola ústavným súdom vrátená na ďalšie konanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky napriek existencii vnútorných mechanizmov a postupov vydal rozhodnutia s odlišným právnym posúdením v skutkovo rovnakých prípadoch, v dôsledku čoho vytvoril dve skupiny žalobcov, a to žalobcov úspešných v spore a žalobcov, ktorí v skutkovo a právne rovnakej veci úspešní neboli.

Dovolací súd v súvislosti s námietkou nepreukázania dobrej viery zo strany žalobcu uviedol, že sťažovateľ mal možnosť realizovať svoje procesné právo a uplatniť svoj vplyv na výsledok konania vo vzťahu k namietanému nedoplneniu dokazovania krajským súdom či nepostupovania v zmysle § 100 Občianskeho súdneho poriadku v rámci podaného odvolania. S týmto právnym názorom nemožno súhlasiť. Nemôže byť na ťarchu sťažovateľa, ak v otázke posúdenia dobromyseľnosti zotrval na ustálenej judikatúre, ktorá (na rozdiel od vývoja v Českej republike) až doteraz nezaznamenala žiadne zásadné turbulencie ani rozhodnutia, v ktorých by došlo k prelomeniu zásady „*nemo plus iuris*“, nehovoriac o absencii prípadného stanoviska obchodnoprávneho alebo občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky či pléna ústavného súdu. Krajský súd neuviedol, že by bolo možné dobromyseľnosť posudzovať nad rámec zásady „*nemo plus iuris*“ (teda túto zásadu prelomiť), a teda bolo na žalobcovi presvedčivo preukázať, že sú dané závažné dôvody na odklon od doterajšej ustálenej judikatúry. Žalobca však neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by subjektívne, ale aj objektívne svedčili o jeho vnútornom presvedčení a dobrej viere tak, ako to vyžaduje doterajšia judikatúra. Nestačí teda len vnútorné, subjektívne presvedčenie, že je niekto pri nadobúdaní veci, resp. v jej držbe

dobromyseľný, ale je potrebné objektívne posúdenie, či pri dodržaní primeranej opatrnosti a odbornej starostlivosti mal, resp. mohol vedieť, že vec nadobúda od nevlastníka. Krajský súd sa nielenže vôbec nevysporiadal s otázkou platnosti kúpnych zmlúv, ale bez vykonania ďalšieho dokazovania (len na základe tvrdení žalobcu) založil novú skutkovú podstatu nadobudnutia vlastníctva, a to vlastníctvo získané *bona fide*.

Odvolaací súd potvrdil rozsudok krajského súdu bez toho, aby odstránil vady zmätočnosti vytýkané v odvolaní, a bez toho, aby sa vysporiadal jednak s právoplatnými rozsudkami posudzujúcimi rovnaké otázky v súvisiacich sporoch, ale aj s tak zásadnou právnou otázkou, akou je priznanie vlastníctva nad rámec platného práva.

2.1 Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa Mgr. Petra Zvaru, správcu konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby a.s. Nitra na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 3Obo 3/2016 zo dňa 18.05.2016 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 2ObdoV/19/2018 zo dňa 26.04.2018 porušené bolo.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 3Obo3/2016 zo dňa 18.05.2016 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 2ObdoV/19/2018 zo dňa 26.04.2018 zrušuje a vec vracia najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.“

2.2 Alternatívne sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa Mgr. Petra Zvaru, správcu konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby a.s. Nitra na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 3Obo 3/2016 zo dňa 18.05.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č.k. 8Cbi/28/2010-524 zo dňa 16.12.2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 2ObdoV/19/2018 zo dňa 26.04.2018 porušené bolo.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 3Obo3/2016 zo dňa 18.05.2016 ako aj rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č.k. 8Cbi/28/2010-526 zo dňa 16.12.2015

a uznesenie s Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 2ObdoV/19/2018 zo dňa 26.04.2018 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.“

II.

3. Z uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 2 Obdo V 19/2017 z 26. apríla 2018 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti rozsudku odvolacieho súdu č. k. 3 Obo 3/2016-578 z 18. mája 2016.

Podľa konštatovania dovolacieho súdu sťažovateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval jednak z § 420 písm. f), ale tiež z § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku.

Naplnenie prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku videl v skutočnosti, že odvolací súd sa nezaoberal jeho zásadnými námietkami, nevykonal dokazovanie, ktoré skorším zrušujúcim uznesením sám uložil krajskému súdu vykonať, a vydal zmätočný a nezrozumiteľný rozsudok.

Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú nesprávny procesný postup súdu, znemožnenie strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a taká miera intenzity zásahu, ktorá znamená porušenie práva na spravodlivý proces. Vo vzťahu k namietanému nevykonaniu dokazovania krajským súdom v zmysle zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu a k namietanému nepostupovaniu krajského súdu v zmysle § 100 Občianskeho súdneho poriadku (v spojení s následným vydaním prekvapivého rozsudku) treba uviesť, že nesprávny procesný postup prvostupňového súdu je pre prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku relevantný len vtedy, ak sa ho dopustil odvolací súd alebo ak tento nesprávny procesný postup prvostupňového súdu odvolací súd nenapravil. Nemôže to tak byť v prípade, ak samotná strana sporu nevyužila svoje právo namietať konkrétnu nesprávnosť v rámci podaného odvolania. V danom prípade sťažovateľ mohol realizovať svoje procesné práva a uplatniť svoj vplyv na výsledok konania vo vzťahu k namietanému nedoplneniu dokazovania krajským súdom či nepostupovaniu krajského súdu v zmysle § 100 Občianskeho súdneho poriadku, a to v rámci podaného odvolania. Sťažovateľ tak neurobil, preto predmetné (až v dovolaní uvedené) námietky nemohli byť predmetom prieskumu odvolacím súdom a z tohto dôvodu ani prípadný nesprávny procesný postup krajského súdu nemohol byť

napravený odvolacím súdom. Za týchto okolností nie je naplnená podmienka prípustnosti dovolania spočívajúca v nesprávnom procesnom postupe všeobecných súdov, ktorým by znemožnili sťažovateľovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

K namietanému neurčitému a zmätočnému rozsudku odvolacieho súdu v spojení s právnymi názormi vyslovenými krajským súdom treba uviesť, že len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (napr. vtedy, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k „justičnému omylu“).

Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutí krajského súdu a odvolacieho súdu nie je nedostatočné (a teda nepreskúmateľné), resp. nie je arbitrárne, pretože ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 a § 393 ods. 2 v spojení s § 387 ods. 2 a 3 Civilného sporového poriadku.

Sťažovateľ súčasne odvodzoval prípustnosť dovolania aj z § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku. Pre takéto dovolanie platí, že ho nemožno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, ale dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie aj to, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Pokiaľ dovolateľ nevyvedie ním tvrdený dovolací dôvod uvedeným spôsobom, je to dôvodom na odmietnutie dovolania v zmysle § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku.

V prípade dovolania podľa § 421 Civilného sporového poriadku má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom. Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky.

Pre vymedzenie dovolacieho dôvodu v súlade s § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku nepostačuje, ak dovolateľ vo svojom dovolaní uvedie, že sa nestotožňuje s posúdením veci odvolacím súdom (prípadne aj prvostupňovým súdom). Povinnosťou

dovolateľa je uviesť, ktoré konkrétne právne závery odvolacieho súdu (resp. aj prvostupňového súdu) sú podľa jeho názoru nesprávne, a tiež je jeho povinnosťou presne uviesť, prečo je podľa jeho názoru toto právne posúdenie nesprávne (to znamená, ako podľa jeho názoru mal odvolací súd vec správne právne posúdiť, aké právne závery mal prijať). Úloha dovolacieho súdu následne spočíva v tom, že posúdi právne závery odvolacieho súdu s ohľadom na dovolaťom namietanú nesprávnosť právneho posúdenia veci a uvedie, ako mal odvolací súd vec správne právne posúdiť.

K argumentácii sťažovateľa, ktorou namietal odklon odvolacieho súdu od rozhodnutí dovolacieho súdu sp. zn. 5 MCdo 12/2011 a sp. zn. 2 MCdo 20/2011 podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, treba konštatovať, že dovolanie nespĺňa požiadavky uvedené v § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Sťažovateľ v dovolaní zákonom predpísaným spôsobom nevymedzil, v čom považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za nesprávne v súvislosti s vyriešením tej-ktorej právnej otázky významnej pre rozhodnutie vo veci samej, a zároveň neuviedol, ako mal odvolací súd podľa jeho názoru nastolenú právnu otázku správne riešiť. Pri vymedzení dovolacieho dôvodu v súlade s § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku nepostačuje konštatovanie dovolateľa, že považuje právny názor odvolacieho súdu za nesprávny, prípadne že nesúhlasí s právnym názorom vysloveným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Nepostačuje ani všeobecné konštatovanie dovolateľa, že určitý právny záver odvolacieho súdu je v rozpore s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Dovolací súd nemôže nahrádzať pasivitu dovolateľa a vytvárať namiesto neho vlastnú právnu argumentáciu vyvedenú z možnej nespokojnosti dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, ktorej správnosť alebo nesprávnosť by mala byť podrobená dovolaciemu prieskumu. V takom prípade by totiž dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen koncepcii právnej úpravy dovolania, ale aj účelu § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci a prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (dovolanie je prípustné, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená) treba uviesť, že sťažovateľ ani v tomto prípade nevymedzil právnu otázku, ktorá má mať zásadný právny význam pre nesprávne posúdenie veci a ktorá dosiaľ nebola dovolacím súdom vyriešená.

Z argumentácie sťažovateľa nie je zrejmé, či takouto otázkou má byť posúdenie záväznosti § 19a zákona o veľkej privatizácii a jeho kogentného charakteru, alebo námietka týkajúca sa vyriešenia prejudiciálnej otázky platnosti kúpnej zmluvy z 29. júna 2000, ktorú odvolací súd podľa sťažovateľa nemohol ignorovať a posúdiť ju inak, prípadne či sťažovateľ považuje podané dovolanie za prípustné z dôvodu, že neexistuje rozhodovacia prax dovolacieho súdu, v ktorej by boli vyriešené tie otázky, ktoré majú zásadný právny význam pre nesprávne právne posúdenie veci v tomto konaní. Z tohto dôvodu nebol sťažovateľom vymedzený dovolací dôvod v tejto časti spôsobom vyplývajúcim z § 431 až § 435 Civilného sporového poriadku.

III.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

6. Na rozhodnutie o tých častiach sťažnosti, ktoré smerujú pre porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn.

8 Cbi 28/2010 a jeho rozsudku zo 16. decembra 2015, ako aj proti postupu odvolacieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 3/2016 a jeho rozsudku z 18. mája 2016, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti rozsudku krajského súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto bolo v právomoci odvolacieho súdu poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa vo vzťahu k rozsudku krajského súdu. Obdobne proti rozsudku odvolacieho súdu bolo prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, v dôsledku čoho právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa vo vzťahu k rozsudku odvolacieho súdu mal dovolací súd. Tým je zároveň vo vzťahu ku krajskému súdu a k odvolaciemu súdu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovateľ možnosť podať odvolanie, resp. dovolanie aj využil.

7. Sťažnosť v časti smerujúcej pre porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru proti postupu dovolacieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obdo V 19/2017 a jeho uznesení z 26. apríla 2018 treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

8. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou

ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natol'ko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

9. Podstatou dovolania sťažovateľa bolo namietané nesprávne posúdenie viacerých rozhodujúcich právnych otázok. Išlo najmä o to, či je vôbec možné (a v kladnom prípade za splnenia akých konkrétnych podmienok) nadobudnúť vlastnícke právo od nevlastníka iba na základe dobromyseľnosti subjektu nárokujúceho si vlastnícke právo, teda mimo zákonného rámca nadobúdania vlastníckeho práva vydržaním.

10. Dovolací súd námietky sťažovateľa týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia veci odmietol meritórne skúmať s poukazom na to, že dovolanie v časti opierajúcej svoju prípustnosť o § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku nebolo zákonom predpísaným (dostatočným) spôsobom odôvodnené, pričom uviedol, v čom nedostatočnosť dovolacích dôvodov konkrétne spočívala.

11. Sťažovateľ v podanej sťažnosti s týmto zásadným procesnoprávnym záverom dovolacieho súdu nijako nepolemizuje a jeho správnosť sa ani len nepokúša vyvrátiť či aspoň spochybníť. I naďalej trvá na dôvodnosti všetkých námietok týkajúcich sa právneho posúdenia merita veci, a to aj napriek tomu, že dovolací súd sa nimi vôbec nezaoberal.

12. Za uvedeného stavu ústavný súd pre absenciu relevantnej protiargumentácie zo strany sťažovateľa nemá dôvod zasahovať do záveru dovolacieho súdu, podľa ktorého dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku neboli sťažovateľom v dovolaní dostatočne vymedzené. Nie je totiž úlohou

ústavného súdu „domýšľať si“ prípadné možné argumenty vyvracajúce či spochybňujúce závery dovolacieho súdu a takto vyvažovať dôsledky nedostatočnej procesnej aktivity sťažovateľa.

13. V súvislosti s prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku treba z pohľadu ústavného súdu konštatovať navyše aj to, že nedostatočné vymedzenie dovolacích dôvodov, ktoré má za následok, že dovolací súd nemôže tieto námietky meritórne posudzovať, znamená, že možnosť podať dovolanie podľa tohto ustanovenia nebola vlastne (z materiálneho hľadiska) využitá (bola využitá len z formálneho hľadiska).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Obstojí preto aj záver, že sťažnosť v časti smerujúcej proti nesprávnemu právnemu posúdeniu veci možno považovať za neprípustnú, a to pre nevyužitie možnosti obrany označených práv v rámci dovolacieho konania.

14. Závery dovolacieho súdu týkajúce sa tvrdenej prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku považuje ústavný súd za dostatočné, zodpovedajúce ustálenej rozhodovacej praxi, a tým aj za presvedčivé. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ má v týchto súvislostiach odlišný názor, nezakladá bez ďalšieho porušenie jeho označených práv.

15. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2018